

Od potravinové pomoci k velkým infrastrukturním projektům. Přes 3,6 milionů Ukrajinců a Ukrajinek získalo humanitární pomoc z Česka

20.2.2025 - | Člověk v tísni

Od začátku velkoplošné ruské invaze v roce 2022 pomohly humanitární organizace z peněz českých dárců i od mezinárodních institucí minimálně 3,6 milionům Ukrajinců v celkové hodnotě pomoci přes 6,9 miliard korun.

Jen v roce 2024 opravily 12 391 domů poškozených ostřelováním, rekonstrukci vodovodních sítí pro víc než 868 000 lidí a od začátku války dodaly do frontových oblastí 51 sanitních vozů. S ohledem na teploty klesající v řadě oblastí pod -20 °C organizace před zimou distribuovaly kamna na tuhá paliva, matrace a termoizolační přikrývky. V Záporožské oblasti a Doněcku opravily topné systémy, které jsou zásadní pro přežití v místech, kde ruské útoky zničily přes 60 % energetické sítě.

Pro zajištění výuky dětí na Ukrajině opravují české humanitární organizace školy nebo staví protiletdecké kryty, které jsou pro ukrajinské školy nezbytnou podmínkou pro realizaci prezenční výuky. Pro ukrajinské děti v Česku, kterých je podle posledních údajů MŠMT přes 50 tisíc, pořádají intenzivní kurzy češtiny, zapůjčují jim učební pomůcky, techniku nebo podporují školní psychology a asistenty pedagoga.

České humanitární organizace působící na Ukrajině i v Česku koordinují své aktivity kolem průřezových priorit, které kombinují okamžitou humanitární pomoc s dlouhodobou obnovou a zvyšováním odolnosti – od zateplování škol po hybridní energetická řešení pro nemocnice. Tyto priority vycházejí ze systémového ničení infrastruktury, masového vysídlení populace (přes 12,7 milionu lidí podle OCHA – Úřadu pro koordinaci humanitárních záležitostí OSN) a nutnosti udržet funkčnost kritických služeb.

Záchranná síť organizací

Se začátkem války v Česku vznikly stovky malých organizací, které do frontových oblastí dovážely humanitární či zdravotnický materiál. Část z nich ve své misi vytrvala.

“Za tři roky existence Koridoru UA, jsme vyrostli z malé party nadšených převážně mladých lidí v poloprofesionální organizaci, která stále flexibilně pomáhá lidem v místech, kde velké organizace chybí. Příklad Koridoru UA ukazuje, že i iniciativa zezdola může pomáhat lidem ve válečné zóně,” říká Matouš Bláha, ředitel Koridoru UA.

Na podporu ukrajinských uprchlíků pak v Česku vznikly další stovky iniciativ, které dodnes vytvářejí širokou síť podpor, která se v posledním roce zaměřuje na nejzranitelnější skupiny, seniory, nemocné, samoživitele, děti nebo ukrajinskou mládež.

Česká pomoc zahrnuje široké spektrum aktivit od boje proti obcházení sankcí přes potravinovou pomoc až po psychologické poradenství pro stovky rodin. Díky dárcovským platformám se podařilo vybrat přes 250 milionů korun na protetickou pomoc válečným veteránům a zdravotnické vybavení.

Významná je také zdravotnická pomoc včetně zajištění léčby HIV pacientů a psychologické podpory, stejně jako financování dobrovolných aktivit pro tisíce ukrajinských dětí.

ADRA

ADRA ČR se na Ukrajině zaměřuje na obnovu přístupu k pitné vodě, včetně vrtání studní, oprav vodárenské věže a instalace čističek vody v zasažených lokalitách. Mezi další priority patří reakce na aktuální situace nebo pomoc se zvládáním zimy.

ADRA zároveň podporuje Ukrajince v Česku prostřednictvím jazykových kurzů, integračních aktivit a materiální pomoci, která zahrnuje oblečení, hygienické potřeby či základní potraviny pro potřebné.

„Tři roky války přinesly nejen ztráty a nejistotu, ale také nesmírnou vlnu solidarity. ADRA nadále pomáhá v místech, kde je potřeba – obnovujeme přístup k pitné vodě, podporujeme lidi při zvládání zimy a zároveň pomáháme ukrajinským uprchlíkům v Česku. Důležité je těmto lidem poskytnout nejen materiální pomoc, ale také naději a jistotu, že na ně nezapomínáme,“ říká Radomír Špinka, ředitel ADRA ČR.

Člověk v tísní

Na Ukrajině budeme dál poskytovat humanitární pomoc jednotlivcům a rodinám postiženým bombardováním a dronovými útoky na frontě i napříč zemí. Lidem prchajícím z obsazovaných oblastí, seniorům, nemocným a dalším zranitelným skupinám budeme pomáhat v tranzitních centrech. Budeme pokračovat v opravách tisíců zasažených domů, kritické vodní a topné infrastruktury a škol, aby děti mohly pokračovat ve výuce. Podporovat místní organizace a dobrovolníky, na jejichž bedrech leží většina pomoci a představují důležité aktéry v budoucím fungování země. Ale i v podpoře místního byznysu a zaměstnanosti.

Pomáháme také organizacím, které dokumentují válečné zločiny a zločiny proti lidskosti. Po zmrazení americké pomoci bude podstatná podpora médií, která se od začátku ruské agrese ocitla v kritické finanční situaci a nutně potřebují nové modely financování, aniž by ohrozila svoji nezávislost.

V Česku se chceme zaměřovat na nezranitelnější skupiny, Ukrajinky a Ukrajince, kterým hrozí pracovní vykořisťování, rozšiřujeme psychologickou pomoc dospělým, ale i komplexní podporu ukrajinské mládeže, od vzdělávání přes psychologickou pomoc až po přípravu na důstojné pracovní uplatnění.

„Pomoc a podpora Ukrajiny je nejen otázkou solidarity a humanismu, ale i zásadního postoje na straně práva a mezinárodního pořádku postaveného na dohodách, jednání a spravedlnosti.

Přepadení sousední země tak není jen tragédií statisíců a milionů lidí, ale i zásadním ohrožením světa, který je postaven na právu a pravidlech, oproti světu postaveném na síle.

Jsem rád, že Česká republika jasně a nepochybně stojí za Ukrajinou, což dokumentuje obrovská solidarita a pomoc Ukrajině, kterou poskytujeme, podpora a pomoc uprchlíkům u nás doma a mezinárodní politická i vojenská podpora napadené země. Můžeme na to být hrdí. Děkuji všem, kteří se jakkoli zapojili!“ říká ředitel Člověka v tísní Šimon Pánek.

Charita Česká republika

Charita ČR a její celostátní síť se soustředí na dlouhodobou pomoc (dodávky paliva, zajištění vody,

lékařskou péči a podporu činnosti místních Charit) na Ukrajině a na podporu Ukrajinců, kteří uprchli před válkou do České republiky. Pomáháme lidem řešit jejich běžné starosti, najít si práci, znovu získat stabilitu a stát se platnými členy naší společnosti.

„Naším posláním je poskytovat pomoc lidem v nouzi a tento závazek naplňujeme právě s trpícími lidmi na Ukrajině. Díky síti zaměstnanců, dobrovolníků a stálé spolupráci s partnerskými organizacemi na Ukrajině, v České republice i jinde v Evropě můžeme zaručit, že naše pomoc efektivně míří tam, kde je skutečně potřeba. Perfektně fungující síť místních Charit garantuje profesionální pomoc ukrajinským uprchlíkům v Česku,“ upřesňuje ředitel Lukáš Curylo.

Koridor UA

Doprava a logistika humanitární pomoci. Logistická podpora partnerských organizací.

Stálý tým na jihu Ukrajiny, distribuce a podpora vnitřně vysídleným osobám v blízkosti fronty.

“Za tři roky existence Koridoru UA jsme vyrostli z malé party nadšených převážně mladých lidí v poloprofesionální organizaci, která stále flexibilně pomáhá lidem v místech, kde velké organizace chybí. Příklad Koridoru UA ukazuje, že i iniciativa zezdola může pomáhat lidem ve válečné zóně,” říká Matouš Bláha, ředitel Koridoru UA.

„Chtěl bych poděkovat všem malým organizacím a jedincům, kteří i po třech letech pomáhají lidem v Ukrajině, všem, co jste přispěli nebo pravidelně přispíváte, lidem, kteří poslali potřebné věci, dárky dětem, firmám a taky dobrovolníkům, kteří obětují svůj volný čas, aby udělali něco pro ostatní,“ dodává Matouš Bláha.

Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty

Členské organizace Konsorcia poskytly od začátku války více téměř 2 miliony úkonů, podpořily nejen uprchlíky samotné formou doprovodů, interkulturní práce, sociálním poradenstvím, vzdělávání či hledáním ubytování, ale také experty z řad úředníků či pomáhajících profesí.

Klíčovou prioritou je pokračování podpory těch, kdo to potřebují a nově příchozích:

Do ČR stále přichází noví uprchlíci, týdně jde o 1500 až 2000 osob, které potřebují podporu při hledání bydlení, práce, škol pro děti a potřebují jazykové kurzy, stejně tak by pro ně měla být dostupná zdravotní péče.

Vzdělávání dětí:

Několik tisíc dětí v režimu povinné školní docházky stále nechodí do školy. Ať už je příčinou neznalost systému či nedostatečné kapacity, musíme usilovat o to, aby děti do škol chodily. Mladí lidé, kteří přišli v čase, kdy by měli přejít do středoškolského vzdělávání velmi často ze vzdělávacího systému vypadávají úplně, bez kvalifikace a s mizivou možností se do systému vzdělávání vrátit. Tito mladí lidé pak často pracují v šedé zóně ekonomiky.

“V roce 2025 se v oblasti podpory ukrajinských uprchlíků musíme zaměřit na mladé lidi, prožívají v České republice klíčové období svého života a my bychom jim měli nabídnout možnost se vzdělávat v těch oblastech, které využijí buď v ČR nebo na Ukrajině. Neměli bychom dopustit, aby přišli o možnost se vzdělávat a rozvíjet,” říká Andrea Krchová, ředitelka Konsorcia nevládních organizací pracujících s migranty.

Pracovní vykořisťování a nízkokvalifikovaná práce:

Držitelé dočasné ochrany jsou často nuceni pracovat pro agenturní zaměstnavatele, a to zejména proto, že ti jim k zaměstnání nabídli i ubytování. Tím se stávají na zaměstnavatelích závislí a pracují v nedůstojných podmínkách s minimální mzdou.

Problematická je i situace, kdy uprchlíci pracují hluboce pod svojí kvalifikací, protože nemají možnost se jazykově vzdělávat, a tím i postupně měnit práci za lepší, s vyšší kvalifikací.

Pro více informací, jaká témata je potřeba řešit Argumentář pro pokračování podpory ukrajinských uprchlíků.

Lékaři bez hranic

Lékaři bez hranic poskytují na Ukrajině širokou škálu zdravotnické pomoci. Provozují mobilní kliniky, poskytují základní lékařskou péči, podporují chirurgická oddělení nemocnic v blízkosti frontové linie v Dněpropetrovské a Chersonské oblasti.

Dále se zabývají evakuacemi a převozy pacientů z nemocnic v oblastí bojů do vzdálenějších s větší kapacitou. Zařízením také dodávají chybějící zdravotnický materiál a léky.

Organizace nabízí i fyzioterapii a psychologickou podporu. Lékaři bez hranic otevřeli minulý rok ve městě Vinnycja centrum psychoterapeutické podpory.

„Bohužel i po třech letech od eskalace války na Ukrajině je přístup k lékařské péči nadále komplikovaný. Útoky na zdravotnická zařízení, jichž Světová zdravotnická organizace celkově zaznamenala přes 2200, mají na svědomí mnoho lidských životů, ale i poničené zdravotnické infrastruktury a zařízení, které je zapotřebí neustále obnovovat,“ říká Sylva Horáková, ředitelka české kanceláře Lékařů bez hranic.

„Válka má ničivý dopad na lidské zdraví i kontinuitu lékařské péče. Vedle operací válečných zranění zajišťují zdravotníci i primární péči a léčí pacienty s chronickými onemocněními, jako je cukrovka nebo zvýšený krevní tlak. Chronické nemoci totiž s válkou nezmizely,“ upřesňuje Horáková.

Post Bellum/Paměť národa

Paměť národa se dlouhodobě angažuje v podpoře obránců Ukrajiny, a to prostřednictvím poskytování klíčových ochranných pomůcek a zdravotnické techniky. V rámci této iniciativy byly ukrajinským jednotkám předány sanitní vozy a specializované lékařské přístroje, jako je například kardiopumpa, ohřívač tekutin nebo turnikety.

Překážky vnímáme především ve fázi převozu, a to konkrétně v podobě komunikace a neochoty celníků na hranicích. V současné náročné době je klíčové udržet v lidech víru a naději v lepší budoucnost.

„Když nám z Ukrajiny přijde zpráva, že naše vybavení zachránilo lidský život, je to ten největší důvod, proč to děláme. A budeme pokračovat v této pomoci tak dlouho, jak bude potřeba,“ říká Martin Ocknecht, vedoucí pomoci Paměti národa pro Ukrajinu.

Pražský Majdan

Za uplynulý rok jsme vytvořili živou a inspirativní komunitu, kterou pravidelně navštěvuje více než 300 mladých lidí. HUB Nusle se pro ně stal bezpečným a podpůrným místem, kde mohou trávit čas s vrstevníky, rozvíjet své zájmy a cítit se přijati.

Poskytli jsme psychologickou pomoc a podporu 72 mladým lidem, kteří se potýkají s psychickými obtížemi. Zorganizovali jsme 112 akcí a aktivit, které podpořily sociální integraci a rozvoj dovedností.

Naučili jsme 150 dětí česky. Jazykové kurzy a konverzační kluby jim pomohly překonat jazykovou bariéru a usnadnily jim komunikaci s českými vrstevníky a zapojení do běžného života. Připravili jsme 88 dětí na vstup na střední školu.

Další organizace a iniciativy:

Odolné Česko

Několik nevládních organizací se spojilo v iniciativě Odolné Česko, která přispívá k efektivnějšímu vymáhání mezinárodních sankcí proti Rusku a snaží se nastavit lepší zákony proti obcházení sankcí i praní peněz v ČR. Více na: <https://odolnecesko.cz>

Žebřík, z.s. (Mozaika - komunitní centrum)

V Prostějově realizujeme dvouletý projekt Komplexní podpora ukrajinských uprchlíků na Prostějovsku. Organizujeme komunitní aktivity pro všechny věkové kategorie na týdenní bázi, poskytujeme základní a psychologické poradenství - obojí v ukrajinštině, pravidelnou potravinovou a další materiální pomoc a každodenní hlídání ukrajinských dětí.

Česká rada dětí a mládeže

Projekt Darujeme kroužky dětem. Finanční podpora volnočasových aktivit rodičům ukrajinských dětí a dětem ze sociálně slabých rodin <https://www.darujemekrouzky.cz/>

Nadace Partnerství

Nadace Partnerství rozvíjí od roku 2022 Program Partnerství pro udržitelnou obnovu Ukrajiny. Do konce roku 2025 projde naším programem inspiračních stáží více než 200 pečlivě vybraných, motivovaných místních lídrů, které propojujeme do sítě na Ukrajině i ke spolupráci s českými firmami a institucemi.

Hlavními tématy stáží a návazné spolupráce jsou komunitní energetika, obnovitelné zdroje, zelené budovy, hospodaření s odpady, vodohospodářská a čistírenská infrastruktura, adaptace na změnu klimatu a demokratická témata, jako je zapojování veřejnosti do rozhodování apod.

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

V AMO se pomoci a podpoře Ukrajiny věnujeme již více než 15 let, a to v rámci projektů transformační spolupráce v oblasti vzdělávání, kritického myšlení a také mediální gramotnosti a přenášení české zkušenosti na Ukrajinu.

Kromě toho se v AMO poslední tři roky věnujeme také ukrajinské rekonstrukci a místě ČR a EU v ní. V poslední době se intenzivně zaměřujeme také na realizování expertních výměn a cest ukrajinských expertů, státních úředníků a dalších zástupců států v ČR, ale plánujeme také další cesty Čechů na Ukrajinu, které by pomohly přenést naši zkušenost s procesem přistupování ČR do EU, který je pro Ukrajinu zásadní.

DEMÁS - Asociace pro podporu demokracie a lidských práv

DEMÁS se aktivně zapojuje do podpory Ukrajiny zejména v oblastech psychosociální rekonstrukce, kde se zaměřujeme na posilování odolnosti občanské společnosti. Usilujeme o efektivní propojení státních institucí, NNO a soukromého sektoru s cílem podpořit udržitelnou obnovu země.

META, o. p. s. - Podpora příležitostí ve vzdělávání

Podporujeme děti a mladé lidi z Ukrajiny (s dočasnou ochranou) v přístupu ke vzdělávání a při začleňování do něj. Pořádáme kurzy českého jazyka, vyvíjíme online nástroje a aplikace na výuku českého jazyka. Poskytujeme sociální služby, sociální poradenství v oblasti vzdělávání, zajišťujeme dobrovolnickou podporu, doučování a volnočasové aktivity.

Donio

Na Donio CZ+SK se dohromady vybralo už více než čtvrt miliardy korun. Minulý rok velká společná kampaň s Post Bellum na 20 milionů <https://donio.cz/nebudpasivnizachranzivot>, dále spolupracujeme aktivně se SuperHumans, kteří přes Donio vybírají v CZ peníze.

FoRS - České fórum pro rozvojovou spolupráci

FoRS, který sdružuje významné české humanitární a rozvojové neziskové organizace, se v r. 2024 zapojil do vzdělávacích aktivit pro ukrajinské municipality v tématu spravedlivé energetické transformace. Soustavně se také věnuje potřebě dostatečné humanitární a rekonstrukční podpory aktivit na Ukrajině ze strany vlády ČR.

Dobrovolnické centrum, z. s.

Dobrovolnické centrum, z. s. již 25 let propojuje dobrovolníky s potřebnými skupinami a reaguje na různé životní výzvy, včetně integrace uprchlíků. V roce 2023 založilo Kulturní klub, který poskytuje jazykové kurzy, volnočasové aktivity, materiální a psychosociální podporu uprchlíkům z Ukrajiny. Toto místo slouží jako bezpečný prostor pro setkávání a začleňování, přičemž spolupracuje i s dalšími institucemi.

Česká společnost AIDS pomoc z. s.

Uprchlíkům z Ukrajiny pomáháme od prvních dnů. Sdílíme na svých webových stránkách a sociálních sítích informační materiály týkající se zdravotní a sociální pomoci a děláme vše pro to, aby měli za všech okolností přístup k léčbě a zdravotní péči celkově. Svou všeobecnou podporu nabízíme nejen Ukrajincům žijícím s HIV, ale také těm, kdo trpí jinými infekčními chorobami. Aktivně pracujeme v oblasti prevence a testování.

GeneraceUA z. s.

GeneraceUA je nezisková organizace, která se zaměřuje na integraci a vzdělávání a popularizaci ukrajinské kultury a tradic v ČR. Spolek poskytuje komplexní podporu ukrajinským veteránům a jejich rodinám, včetně pomoci s integrací, vzděláváním, psychologickou podporou a kulturními akcemi.

DOBRODĚJNA

Dobrodějna je centrum pro lidi v nouzi, vznikla jako reakce na vypuknutí války na UA. Za dobu trvání jsme pomohli více jak 30 tisícům lidí, poslední rok máme v databázi 3 000 lidí, napůl z UA napůl CZ,

kterí k nám 3x týdně chodí pro jídlo, základní potřeby, oděvy či vybavení domácnosti, co se nám podaří dostat od štědrých dárců. Fungujeme na čistě dobrovolnické bázi.

Skautský institut (komunitní centrum Svitlo)

Na sbírku a dobrovolnickou službu jsme krátce po začátku ruské agrese navázali i zřízením komunitního centra Svitlo. Skoro tři roky tak přímo na Staromáku funguje bezpečný prostor, kde každý den probíhají workshopy, kurzy a poradenství pro ukrajinské maminky i děti.

AMIGA

AMIGA se dlouhodobě věnuje podpoře ukrajinských uprchlíků, zejména v oblasti duševního zdraví a psychosociální pomoci. Mezi naše klíčové projekty patří skupinová podpora a individuální podpora Dumka.

In IUSTITIA

In IUSTITIA poskytuje bezplatnou sociálně-právní a psychologickou pomoc také Ukrajincům a Ukrajinkám, kteří se stali oběťmi předsudečných činů kvůli své národnosti. V týmu máme ukrajinsky mluvící sociální pracovníky a pracovnice. V některých případech zajišťujeme i právní zastoupení. Kontaktovat nás můžete prostřednictvím uvedených kontaktů.

<https://www.clovektisni.cz/od-potravinove-pomoci-k-velkym-infrastrukturnim-projektum-pres-3-6-milionu-ukrajincu-a-ukrajinek-ziskalo-humanitarni-pomoc-z-ceska-12340gp>